

Het lichten van de staar – Sieth Delhaas (1984), boekrecensie

Corrie Plaisier

De Bazuin, 30 maart 1984

Al in 1982 verscheen, in opdracht van de werkgroep 'De Vrouw in Kerk en Samenleving' van de Raad van Kerken, een brochure 'Een blikopener': Vrouwen spreken zich uit over huwelijk, relaties en pastoraat.

De vrouwen, die deze blikopener samenstelden, hadden verwacht, dat deze een schokeffect te weeg zou brengen, maar de kleine trillingen werden niet door een grote schok gevolgd en alles bleef zoals het was: 'het pastoraat bleek afwezig' als het gaat over vrouwen en relaties, en 'de kerk blijkt geen antwoord te hebben op de veranderende positie van de zich emanciperende vrouw'.

Opnieuw werd dit vastgesteld op een werkdag over het thema 'Vrouwen-pastoraat-relaties', die op 13 maart jl. in Arnhem werd gehouden. Veertig vrouwen uit het hele land waren hier bij elkaar, vrouwen verschillend in leeftijd en kerkelijke achtergrond, maar zusterlijk te samen op uitnodiging van de PSVG (Protestantse Stichting voor Verantwoorde Gezinsvorming). Ook de samenstellers van de Blikopener waren erbij. Een werkdag, opgezet om met elkaar te bespreken hoe aan het thema 'Vrouwen-pastoraat-relaties' meer openlijke aandacht kan worden gegeven, een werkdag ook 'omdat het', aldus Sieth Delhaas bij de opening, 'noodzakelijk is de ervaringen van vrouwen en de kerkelijke visie op huwelijk en relaties, die nu tegengesteld zijn, bij elkaar te brengen.'

Een doel, dat zeker voor rooms-katholieke vrouwen wel erg ver in het verschiet ligt, als je het tenminste hebt over officiële kerkelijke visies, zoals die nog onlangs door aartsbisschop Simonis in zijn vastenbrief over huwelijk en gezin werden bevestigd.

Wat vrouwen doen met hun eigen ervaringen en hoe zij buiten het officiële pastoraat om, vaak in vrouwengroepen, steun en wederzijds pastoraat ondervinden, werd hier uitgewisseld. Dat gebeurde voornamelijk in kleine groepen, wat aan het eind van de dag een royale flappenooft opleverde.

Er werden een aantal belangrijk knelpunten op dit gebied gesignaleerd, zoals:

- *het kerkelijk pastoraat is ingesteld op gezinnen, er wordt bij alles uitgegaan van het gezinspatroon;*
- *alleenstaanden en relaties, en andere relatievormen zijn verzwegen onderwerpen;*
- *de huwelijksvoorbereiding is toedekkend;*
- *het harmoniedenken belemmert het onder ogen zien van de werkelijke problemen;*
- *nog te vaak worden de vrouwen zelf ontkend, betutteld, aangespoord tot zelfopoffering, e.d.;*

- *er is een kloof tussen de ervaring van vrouwen en hoe zij 'zich behoren te gedragen'.*

Dat de aanwezige vrouwen ondanks alles niet geblokkeerd raken, maar blijven zoeken naar wegen die ook in de kerk tot verandering kunnen leiden, is hoopgevend. Op deze dag was een stemming van je niet bij de feiten neerleggen, al waren er ook enkele geluiden van vrouwen, die het in de kerk niet meer zo zagen gebeuren.

Wie nog mocht twijfelen of het werkelijk zo erg is, leze toch nog maar eens '*de Blikopener*'.

Ook verscheen onlangs, onder de titel '*Pastoraat aan Vrouwen*', een boekje van Marinus en Hettie Botkestein-van Binsbergen (Ten Have, 62 blz. f 10,-). Weliswaar houdt dit boek zich minder bezig met vrouwen en relaties (misschien niet toevallig?), maar het signaleert ook een groot aantal knelpunten als het gaat over vrouwen en pastoraat. Een aardige suggestie geven de schrijvers: het pastoraat zou zich (ook) moeten richten op vrouwen die zich van hun achterstelling niet zo bewust zijn. "Pastoraat aan zulke vrouwen zou wel eens de oproep kunnen inhouden om de ogen open te doen en rond te zien in de wereld, te letten op zusters dichtbij en ver af, die lijden, niet alleen objectief, maar ook subjectief, met andere woorden, die er onder lijden. Verantwoord pastoraat kan betekenen het lichten van de staar, zodat men ziet wat er eigenlijk aan de hand is." Het boek bevat verder een nogal uitgebreide historische uitweiding, niet veel nieuws, wel veel wat elders eerder en beter gezegd werd.

Realiteit nu is echter, dat de knelpunten, door vrouwen op de werkdag in Arnhem opnieuw genoemd, nog levensgroot zijn en dat nog veel werk te doen is om deze op te heffen. Een manier om wat meer doelmatig hieraan te werken is: meer coördinatie tussen allerlei groepen, raden en individuen die zich hiervoor inzetten. De vraag kwam dan ook naar voren: wie brengt dit alles eens in kaart? Het valt te hopen dat deze suggestie wordt opgepakt, zodat ook vrouwen met wat minder contacten hierbij aansluiting zullen kunnen vinden en te voorschijn komen uit haar isolement, waarin zij juist door relatieproblemen vaak terecht komen.

Het is ook te hopen, dat bestaande en nog op te richten diocesane werkgroepen '*Vrouw en Kerk*' het thema: vrouwen, relaties en pastoraat in hun werkzaamheden betrekken.

De Diocesane Pastorale Raad van Heerlen is in ieder geval een bondgenoot. Zij heeft nl. haar bisschop opgeroepen tot het instellen van een werkgroep '*Vrouw en Kerk*' omdat "de houding van de rk-kerk ongeloofwaardig is tegenover vrouwen, doordat de kerk de vrouw èn de menselijke seksualiteit afwijst."